

Een min, wat is dat voor een beest? Lesmappen bij schoolvoorstellingen voor de lagere school.

1 maart 1997

Auteurs: Koen van Gorp, Martine van Gorp

Volume: 26

Nummer: 4

Pagina's: 22-34

Documenten

- [vonk_jrg26_060.pdf](#)

s m 2 t sr een min wat is dat voor een beest lesmappen bij schoolvoorstellingen vo-
orde lagere school koen van gorp martine van gorp prinses catharina haat jurken
en vindt het vreselijk om zich altijd netjes te moeten gedragen en dat is nu net wat
mim wil want morgen is het groot feest in het paleis prins thomas wordt tot kon-
ing gekroond catharina probeert zich te verstoppen tot het feest begint daar heeft
ze zo haar eigen plekjes voor maar het is onrustig in het koninkrijk catharina s
oom probeert de macht te grijpen en doodt thomas hij heeft echter buiten cathari-
na gerekend die vast besloten is haar broers plaats in te nemen hoewel een wet
zegt dat meisjes geen koning kunnen worden zetzij door uit koningskinderen on-
ingskinderen is een voorstel functie en inhoud van lesmappen kan zijn in ling van
het kinder en poppen de voorbereiding bijwoning en opvolging theater propop
propop verzorgt van een schoolvoorstelling heel wat schoolvoorstellingen voor
zowel kleuter als lager onderwijs aan het belang van school voorstellingen twijfelt
niemand lesmappen meer bij die voorstellingen een goede begeleiding van de leer-
lingen realiseren is een ander paar kinderen komen naar voorstellingen en
mouwen wat die begeleiding voor de lagere kennen niet eens de titel van de pro-
ductie school kan inhouden wordt in dit artikel iaat staan het gezelschap horen we
soms geïllustreerd aan de hand van drie lesmap van theatermakers om dat te ver-
mijden pen die gemaakt zijn bij voorstellingen van investeren gezelschappen heel
wat tijd propop voor kinderen van de lagere school energie en geld in het uitw-
erken van les het betreft de voorstellingen speeldoos op mappen programmatoeren
stellen zelf bege bezoek en koningskinderen zowel aan de leidend materiaal sa-
men als dit niet voor voorstellingen als aan de lesmappen heb zien is organiseren
workshops en lezingen ben we meegewerkt we beseffen dat de voor leerkrachten

en ontwikkelen allerlei inhoud van dit artikel niet voor alle lesmap theatereducatieprojecten pen van alle theatergezelschappen opgaat onze bedoeling is enkel te tonen wat de maar wat moet er in die lesmappen staan vh 26e jaargang nummer 4 maart april 1997 lesmappen bestaan vaak alleen maar uit pen het verhaal spreekt de kinderen niet recensies is een veel gehoorde klacht van aan ze zijn gewoonweg niet geïnteresseerd leerkrachten wij moeten niet meer over seerd ze hadden hele andere verwachtingen tuigd worden van de kwaliteit van een voor gen de wereld die zich voor hun ogen ont stelling onze keuze is reeds gemaakt plooit is te bizar te vreemd ze vinden geen inhoudelijk kunnen we daar niets mee de aanknopingspunten met hun eigen situatie theaterbeleving begint noch eindigt bij het enzovoort binnenkomen en verlaten van de schouw burg daarom kan de manier waarop het een aantal van deze knelpunten kunnen theaterbezoek ingebed wordt in het school niet voorkomen worden noch door het gebeuren van cruciaal belang zijn voor de theatergezelschap noch door de leerkracht appreciatie van de voorstelling door het die met zijn leerlingen naar de voorstelling kind een lesmap tracht in deze inbedding gaat kijken maar een aantal ervan hadden te voorzien door het aanbieden van voorbeelden wel vermeden kunnen worden als de leerleidings- en uitbreidingsactiviteiten lingen verwachten dat koningskinderen een koningsdrama is vol bloederige moorden en spectaculaire vechtszenes zou de vertel theatervoorstelling die ze te zien krijgen naar een hoe mooi die ook is toch een teleurstelling kunnen zijn het omgekeerde is natuurlijk theatervoorstelling minder erg bij een titel als op bezoek den ken de kinderen misschien dat het een een klas uit de lagere school die met de saaie realistische voorstelling zal zijn terwijl leerkracht naar een theatervoorstelling gaat ze midden in een wereld uit het begin van treedt binnen in een nieuwe wereld voor de de twintigste eeuw belanden waar fantasie ogen van de kinderen speelt zich een ver en werkelijkheid elkaar afwisselen haal af in een al dan niet reële tijd en ruimte met al dan niet herkenbare personages die toch kunnen verkeerde verwachtingen de gevoelens handelingen en motieven verto betrokkenheid van kinderen bij de voorstelling nen die al dan niet bevredigend overko verhinderen een voorbereiding op het men als alles goed gaat zitt en de kinderen theaterstuk waar de kinderen mee geconfronteerd worden verwondering naar het spel van de fronteerd worden kan bij de kinderen een acteurs te kijken ze worden als het ware in verwachtingspatroon creëren dat aansluit bij de voorstelling getrokken maar vanzelf de voorstelling een lesmap kan de leerkracht sprekend is dat niet er kan heel wat mislo bij een dergelijke voorbereiding helpen voorbereiding van de voorstelling elke zondag moet roekel met pa en ma op bezoek bij oom en tante hij moet stilzitten mag zijn nette kleren niet vuil maken en moet vooral zwijgen als de grote mensen praten om aan de verveling te ontsnappen droomt roekel weg hij fantaseert een wereld waarin hij een held is en letterlijk alles kan daar ontmoet hij de vreemde sprookjesachtige figuren uit de boeken van zijn oom maar de realiteit roept hem steeds terug uit op bezoek maart april 1997 nummer 4 26a jaargang de functie van gezegd een nieuwe wereld waarmee de voorbereidingsactiviteiten kinderen geconfronteerd worden die fictieve wereld kan tal van moeilijkheden bevat zoals boven al aangestipt moet de leerkracht ten2 zo kan die wereld elementen bevatten kracht de voorstelling introduceren de die onbek-

end zijn en die voor de kinderen vraag is wat een kind nodig heeft om van een struikelblok kunnen vormen in een theatervoorstelling te kunnen genieten koningskinderen kan het element min een het creeren van de juiste verwachtingen is probleem zijn mim is de min of voedster daarbij het eerste en eenvoudigste ant van catharina in de voorbereidingsactiviteit woord veel hoeft daarrond niet te gebeu een min wat is dat voor een beest wordt ren een kort gesprek naar aanleiding van in een klasgesprek op dit onbekende ver de titel kan al volstaan een dergelijk haalgegeven ingegaan zonder begrip van gesprek mag niet te veel verraden maar het concept min wordt de bezorgdheid moet de leerlingen op het juiste spoor zet van mim voor catharina en de rol die mim ten en eventueel de kinderen het water in speelt misschien niet begrepen en kan dit de mond doen krijgen de lesmap moet onbegrip het aandachtig volgen van de duidelijke informatie bevatten over wat voor voorstelling storen een soort voorstelling het gaat maar hoeft ons inziens dit smaakmakend gesprekje hier komt tevens een interculturele doelstel niet letterlijk weer te geven ling om de hoek kijken wij vinden het mis schien raar dat een kind niet door zijn eigen of er een meer specifieke voorbereiding ouders opgevoed wordt maar ook dit is cul nodig is hangt af van de voorstelling de tureel bepaald vanuit dit gegeven kan de leeftijd en de ervaring van de kinderen om samenstelling van de familie en de familie van een voorstelling te kunnen genieten band die wij in belgie hebben vergeleken moet die voorstelling te begrijpen zijn voor worden met andere culturen niet alleen het de kinderen de lesmap moet voorberei zorgen voor de kinderen kan hier aan bod dingsactiviteiten bevatten die de voorstelling komen maar ook het zorgen voor ouderen in eerste instantie toegankelijk maken de familiehierarchie enz fragment uit de andere doelstellingen van voorbereidings lesmap bij koningskinderen activiteiten zijn het scheppen van een bepaalde sfeer of het motiveren van de verbanden leerlingen en indien nodig het creeren van een gevoel van veiligheid als de lesmap een tweede moeilijkheid kunnen de verban deze doelstellingen realiseert creeert ze den zijn die in het verhaal gelegd worden meteen ook de juiste verwachtingen bij de de samenhang tussen bepaalde scènes de kinderen gedachten gevoelens en handelingen van een bepaald personage kunnen bokken sprongen vertonen kunnen de toeschou het toegankelijk maken van wers van de wijs brengen indien het gevaar daartoe reeel is kan daar in een voorberei de voorstelling vier niveaus van dingsactiviteit iets aan gedaan worden moeilijkheid perspectief elementen het perspectief dat personages in de voor het toegankelijk maken van de voorstelling stelling innemen en het inleven in het per is de hoofddoelstelling van de voorberei spectief van de voorstelling zelf kan een ding een voorstelling is zoals reeds derde moeilijkheidsfactor zijn in op bezoek 26 e jaargang nummer 4 maart april 1997 verplaatst roekel zich tussen twee werel tijd gingen de mensen elke zondag op fami den de echte wereld waarin zijn vader liebezoek kinderen moesten hun nette kle moeder oom en tante zich bevinden en een ren aandoen braaf stil zitten en zwijgen als fantasiewereld van trollen en feeen de volwassen mensen praten overgang wordt telkens duidelijk aangege ven door het gebruik van licht en muziek en in de activiteit op zoek naar vroeger wordt zal dus waarschijnlijk geen problemen ople de klas aan de hand van afbeeldingen veren anders is het waarschijnlijk gesteld ge-

transformeerd in een wereld van 80 jaar met het perspectief van de danseres en de geleden houdt de leerkracht met de leerlin poppendokter in speeldoo de danseres gen een gesprekje over op bezoek gaan uit een muziekdoos komt tot leven de pop vroeger en sluiten de leerlingen hun ogen en pendokter ziet haar wordt verliefd en beelden ze zich in dat ze ouderwetse kleren beweegt met haar mee wanneer de dan dragen en in een kamer vol dure spullen seres de poppendokter ziet schrikt ze en rondlopen in deze activiteit maken de leer springt opnieuw in haar veilige muziekdoos lingen kennis met de wereld waarin roekel de poppendokter gebruikt een grote pop leeft op die wijze krijgen ze toegang tot wat en kleedt zich als danser om met de bevalli ze in de voorstelling zullen zien ge danseres in contact te komen deze activiteiten moeten de voorstelling niet dit visueel bewegingsspel zonder taal staat alleen toegankelijk maken ze moeten de en valt met het begrijpen van de verschillen leerlingen ook motiveren om naar de voor de perspectieven die ingenomen worden stelling te gaan door plezierige activiteiten de danseres is bang van mensen en de in een lesmap op te nemen willen we de poppendokter probeert het vertrouwen te leerlingen reikhalzend doen uitkijken naar winnen van de danseres door zich voor te het moment supreme de voorstelling zelf doen als pop door situaties te spelen door zich te verkleden en gesprekjes over bang conventies zijn van iets of iemand probeert de lesmap bij speeldoo de kinderen hierop voor te een laatste moeilijkheid is van een totaal bereiden bij de verschillende scènes van de andere aard theater biedt een wereld aan voorstelling wordt aangegeven hoe die kun die bestaat uit elementen verbanden en nen worden omgezet in spelopdrachten standpunten maar is tegelijkertijd meer het creeert die wereld volgens bepaalde con naast het perspectief dat verschillende venties personages bestaan niet echt personages innemen is er het perspectief maar worden gestalte gegeven door een van de voorstelling zelf een theatervoor acteur de trollen die in op bezoek heel wat stelling creeert een wereld waarin kinderen kinderen de stuipen op het lijf jagen zich moeten kunnen inleven willen ze bestaan niet in het echt ze bestaan alleen begrijpen wat er in die wereld gebeurt in op het podium acteurs sterven niet echt koningskinderen wordt een wereld gevo ze doen alleen maar alsof kinderen kunnen ceerd los van een bepaalde tijd het is een hier moeite mee hebben ze kunnen nog wereld van koningen en koningskinderen niet altijd achter de wereld van de voorstel van troonsopvolging en machtsstrijd in een ling kijken ze hebben niet altijd door wat nu klassikaal gesprek over koningshuizen zo eigen is aan het medium theater maken de leerlingen met die wereld kennis op bezoek speelt zich af rond 1920 de ook moeten kinderen vertrouwd zijn met mensen hadden nog geen cd speler geen een aantal gedragscodes binnen het platenspeler en geen radio de eerste rol theater zo kunnen de kinderen niet zomaar lengrammofoon was net uitgevonden in die het podium opstomen om de fee uit haar maart april 1997 nummer 4 26e jaargang mkt cel te bevrijden of de trollen te lijf te gaan behandeld worden erg jonge kinderen zou dit kan vanzelfsprekend klinken maar dat is den bijvoorbeeld in het bestaan van de trol het niet voor alle bezoekers len uit op bezoek kunnen geloven de leer kracht moet dan die angstige kinderen het is niet de bedoeling om via een voorbe kunnen opvangen in de lesmap zijn meest reiding mogelijke problemen van die aard al wel

een aantal activiteiten opgenomen op te vangen dergelijke activiteiten zouden die de leerlingen vertrouwd maken met het de betovering van de voorstelling kunnen medium theater ze bieden een kijkje achter wegnemen achteraf moeten problemen die de schermen door bijvoorbeeld de leerlin tijdens de voorstelling ontstaan zijn wel gen zich in bepaalde rollen te laten inleven uitbreiding van de voorstelling in de werkplaats van een poppendokter staat een grote geheimzinnige kist een muziek doos als tijdens de reparatie van de muziekdoos het deksel open big staan en de po dakter epen weg is komt het danseresje van de muziekdoos tot leven ze gaat nieuwsgierig op verkenning stapje voor staple komt ze terecht in een vretende wereld vol muziek en actie een levensgrote pop trekt haar aandacht maar achter de pop zit natuur nog een poppenspeler uit speeldoos de interesse van de kinderen bij een schoolvoorstelling hoeft het niet per als indicator se anders te zijn leerlingen zullen net als andere mensen ook spontaan aan elkaar na de voorstelling belanden de leerlingen vertellen wat ze van de voorstelling vonden terug in de klas de vraag is dan moet er een nabespreking in de klas kan een extra nog iets gebeuren aansluitend bij de dimensie bieden maar dat hoeft niet altijd theatervoorstelling het antwoord daarop is de levendigheid van dat nagesprek zal gro geen uitgesproken ja mensen gaan tendeeels afhangen van de betrokkenheid mees- tal per twee of in groep naar een van de leerlingen tijdens de voorstelling als theatervoorstelling kijken omdat ze dat leuk ze van de voorstelling genoten hebben als en ontspannend vinden het avondje uit iets hen enorm geboeid heeft of als ze het wordt vaak verdergezet met een bezoek met iets totaal oneens zijn kan een nage aan een cafe waar men iets drinkt en even sprek een boeiend klasgebeuren worden tueel nog even napraat over het geziene interesseerde het theaterstuk hen niet dan stuk de goede en de slechte scenes het zet een nabespreking of een hoop andere lachwekkende of erg mooie passeren dan activiteiten weinig zoden aan de dijk de de revue als men erg enthousiast is over betrokkenheid van de leerlingen bij het de voorstelling zal men er bovendien nog geziene stuk moet de indicator zijn voor met andere vrienden en kennissen over verdere acties praten en hen het stuk aanraden maar daar houdt het dan ook wel meestal op 266 jaargang nummer 4 maart april 1997 s uitbreiding op verschillende uitbreidingen naar domeinen talige doelstellingen als kinderen van de voorstelling genoten een dergelijke lesmap bevat een schat aan hebben en geïnteresseerd zijn in een verde activiteit- en die goed aansluiten bij allerlei re verwerking dan moet een lesmap vol schoolse doelstellingen en niet in het minst doende suggesties voor verdere verwerking bij een van de belangrijkste doelstellingen bevatten voor verdere uitdieping komt van het lager onderwijs het verhogen van enerzijds alles wat tot de wereld van de de taalvaardigheid van kinderen voorstelling behoort inhoud en vorm en anderzijds alles wat tot dramatisch sped op taalverwerving zich behoort in aanmerking de uit- brei dingsactiviteiten van de lesmap bij konings vrij algemeen wordt aangenomen dat taal kinderen vallen uiteen in vier domeinen drie centrale functies vervult een communi beweging drama muziek en beeldende catieve een conceptualiserende en een vorming in die domeinen zijn zowel aspec expressieve functie bij theater denkt men al ten van de wereld van de voorstelling als snel aan de expressieve functie van taal van het dramatisch spel verwerkt daarbij gaat het dan misschien

niet in eerste instantie om het uiten van persoonlijke in het luik beweging bijvoorbeeld bewe gedachten en gevoelens maar om het uitgen de kinderen als een koning of koningin drukken van allerlei fictieve gedachten en in de eerste activiteit spelen ze een rol door gevoelens op een creatieve wijze toch heeft een bepaald hoofddeksel op te zetten en taal in een voorstelling en in het verwerken via stem en beweging een bepaalde figuur van een voorstelling ook een uitgesproken te creëren in de tweede activiteit en maken communicatieve en conceptualiserende ze zelf een choreografie in de derde activiteit in die voorstelling leren de kinderen teit de eerste activiteit sluit aan bij de een werkelijkheid kennen die al dan niet aan inhoud van de voorstelling catharina oefent sluit bij hun beeld van de wereld in uitbrei in het schrijven als een koningin en het sta dingsactiviteiten verkennen de leerlingen de tigt wuiven de tweede activiteit sluit aan bij aangeboden wereld verder en geven er een het soort voorstelling dat ze gezien hebben betekenis aan dit alles kan natuurlijk niet koningskinderen wordt gespeeld door een zonder een stevige brok communicatie tot actrice die meerdere rollen vertolkt de stand komen de leerlingen en de leerkracht derde tenslotte is een algemene drama praten daarbij niet alleen maar ze praten ook oefening waarin kinderen in groep een over wat ze allemaal ervaren over wat lukt bewegingstukje creëren repeteren en en niet lukt en waarom dat zo is tonen zelfs bij een spelactiviteit waar de leerlingen in het luik drama wordt geoefend in het niets hoeven te zeggen komt toch taal om vertellen van verhalen het spelen van emo de hoek kijken enerzijds in de instructie en ties en het zich inleven in een rol wat anderzijds in de evaluatie van de activiteit betreft muziek wordt een klankspel als instructie en evaluatie nauw aansluiten gemaakt en worden liedjes begeleid en uit bij de behoeften van de leerlingen op dat gevoerd in het luik beeldende vorming moment dan is de taal die daarbij gebruikt tenslotte wordt een schimmenspel wordt natuurlijk en relevant en dus een gespeeld goede voedingsbodem voor verdere taal verwerving in die zin kunnen alle uitbrei dingsactiviteiten waardevol zijn naar taal vaardigheid toe pt maart april 1997 nummer 4 26e jaargang taalvaardigheid en danst alleen verder een tekst schrijven bij een dergelijke scene is geen gemakkelijke in de uitbreidingsactiviteiten van de beke opgave de leerlingen moeten zich inleven in ken lesmappen vinden we heel wat activitei de gevoelens van de danseres en die op ten terug met een duidelijk talige doelstel passende wijze verwoorden bovendien het gaat daarbij zowel om zouden ze rekening moeten houden met taalvaardigheids als taalbeschouwing doe een publiek van onbekende leeftijdsgenoten len in volgorde van belangrijkheid voor het naar een voorstelling komen immers altijd onderwijs behandelen we eerst de taal toeschouwers en die moeten de scenaris vaardigheidsactiviteiten de vier vaardighe ten in spe weten te bekoren den luisteren spreken lezen en schrijven kunnen in een lesmap ingewerkt zijn maar taalbeschouwing het accent zal meestal liggen op spreken en luisteren de lesmap van op bezoek zie bijlage 2 bevat een aantal uitgeschreven fragmenten in de lesmap van koningskinderen zie bijla die de leerlingen moeten lezen en waaraan ge 1 werken de kinderen vooral rond het een gesprek en een drama activiteit worden vertellen van verhalen de wijze waarop een gekoppeld activiteit 1 of waarbij ze een verhaal verteld wordt staat daarbij centraal opdracht moeten

uitvoeren activiteit 2 de in activiteit 1 moeten de leerlingen een ver drie voorgestelde activiteiten hebben alle haal van een ander vertellen alsof het om maal een taalbeschouwelijk karakter in acti een zelf meegemaakte gebeurtenis gaat in viteit 1 denken de leerlingen na over het activiteit 2 ontdekken de leerlingen dat con taalgebruik vroeger het gebruik van franse concentratie flexibiliteit inleving en expressie woorden in het nederlands door de hogere van wezenlijk belang kunnen zijn bij het ver sociale klasse staat daarbij centraal in niet tellen van verhalen naast spreken komt tegenspreken denken de leerlingen na ook telkens luisteren om de hoek kijken de over de relatie volwassenen kinderen vroe leerlingen moeten goed luisteren naar aller ger en hoe zich dat talig uit het gebruik van lei signalen maar vooral naar elkaar de u en van allerlei directieven in de derde aspecten van spreken die in de activiteiten activiteit tenslotte reflecteren de leerlingen in bijlage 1 zie achteraan dit artikel aan over hoe namen met de tijd mee veranderende bod komen komen in de meeste taalme ren en gaan ze op zoek naar welke namen thodes niet echt aan bod dergelijke activi in welke periode populair waren teiten in de klas uitproberen kan dan ook een mooie aanvulling zijn op de gebruikte het opzetten van dergelijke incidentele taal taalmethode beschouwingslessen naar aanleiding van een theatervoorstelling is opnieuw een in de lesmap bij speeldoos schrijven de kin mooie aanvulling op de taalbeschouwings deren een tekst bij een scene uit de voor lijn in de taalmethode doordat de leerlingen stelling bijvoorbeeld bij scene 5 de danse tijdens de voorstelling zelf geconfronteerd res verschijnt opnieuw en neemt de oude zijn met de functie van de te beschouwen man pop mee uit de kist zeer fier en vrolijk elementen is er reeds een goede basis stappen ze samen uit de kist en over de voor het inductieproces waar taalbeschou scene ze dansen een wals die steeds hefti wing van zou moeten vertrekken aanwezig ger wordt de pop wordt helemaal rondge door er verder een echte onderzoeksop draaid en in de lucht gegooid tot hij pardoes dracht aan te koppelen en leerlingen zelf neervalt en blijft liggen de danseres schrikt ontdekkend bezig te laten zijn kunnen deze wil hem recht helpen en merkt dat hij niet activiteiten uitgroeien tot waardevolle taal kan staan verdrietig stopt ze hem in de kist beschouwingsactiviteiten 26e jaargang nummer 4 maart april 1997 besluit taaltaken moeten bevatten dramatisch spel biedt heel wat mogelijkheden daartoe de ideeën die uit de theaterwereld komen lesmappen bieden de leerkracht onder kunnen op dat gebied het klasgebeuren steuning bij de voorbereiding en de verdere verrijken verwerking van een schoolvoorstelling om die rol op een goede wijze te vervullen moe een vraag die wel gesteld moet worden is ten de lesmappen een echte schat aan of lesmappen ook effectief gebruikt worden activiteiten bevatten het is niet de bedoe wordt er in de klas iets gedaan met het les ling dat de leerkracht die activiteiten een na materiaal en hoe reageren de leerlingen een in zijn klas uitvoert maar een selectie raken ze erdoor geïnteresseerd in theater maakt die aansluit bij de behoeften van zijn want dat is natuurlijk de verborgen doelstel leerlingen alleen dan zullen die activiteiten ling van gezelschappen die schoolvoorstel hun effect bereiken lingen maken 4 taal in al zijn facetten speelt vaak een belangrijke rol in theatervoorstellingen naar koen van gorp martine van gorp taalvaardigheidsonderwijs toe zou een les brusselsestraat 136 3 raafstraat 12 map dan ook motiv-

erende en uitdagende 3000 leuven 2018 antwerpen noten 1 de lesmap bij speel-
doos een voorstelling voor kinderen tussen 3 en 12 jaar is gemaakt door lieve de-
meyer koen van gorp maakte de lesmap bij op bezoek voor kinderen van 6 tot 12
koningskinderen heeft als doelgroep 7 tot 12 jarigen de lesmap is gemaakt door
martine van gorp 2 bij de analyse van de moeilijkheden in een voorstelling heb ik
me gebaseerd op het schema van mijn collega magda uanmontfort steunpunt nt2
leuven het betreft een schema om de werelden die aan kinderen worden aangebo-
den te analyseren op moeilijkheidsgraad dit schema steunt op het werk van de on-
twikke lingspsychologe margaret donaldson het analyseschema is bedoeld om taal-
taken te analyseren maar kan ons inziens ook gebruikt worden voor het bekijken
van de wereld die in een theatervoorstelling gecreeerd wordt 3 dramatisch spel ge-
bruiken we als een verzamelnaam voor allerlei spel en drama vormen met lichaam
en stem en door gebruik te maken van allerlei hulpmiddelen voorwerpen muziek
kleding wordt er in spel vorm gegeven aan de wereld 4 de leerkracht die geboeid
is geraakt door het theatergebeuren en een van de voor gestelde of een andere
schoolvoorstelling wil organiseren kan contact opnemen met propop steenweg op
oosthoven 114 2300 turnhout tel 014 42 33 22 fax 014 42 43 55 maart april 1997
nummer 4 26 8 jaargang t 1 bijlagen bijlage 1 uitbreidingsactiviteiten uit de
lesmap koningskinderen 7 tot 1 2 jarigen activiteit 1 een verhaal van vroeger wie
van de drie opwarmingsoefening elk kind probeert zich een situatie te herinneren
die ofwel heel spannend was of waarin het zich een beetje schaamde het kan een
grappig of spannend verhaal zijn maar het moet wel echt gebeurd zijn de klas
wordt ingedeeld in groepjes van 3 de groepjes verspreiden zich zo over de ruimte
dat de anderen niet kunnen horen wat er gezegd wordt de kinderen vertellen
elkaar in de groepjes hun verhaal en ze kiezen een van de drie verhalen elk van
hen moet het verhaal nu zo kunnen vertellen alsof ze het zelf heb ben meege-
maakt geef ze hiervoor rustig de tijd want een plaats of naamaanduiding kan hen
straks voor hun vriendjes verraden spel ondertussen zet de leerkracht 3 stoelen
vooraan in de klas klaar het spel kan begin nen een groepje komt naar voren en
neemt plaats op de stoelen ze vertellen alle drie hetzelfde verhaal na drie keer het
verhaal gehoord te hebben mag de klas raden van wie het verhaal is door handop-
steken rechtstaan er kan ook in groep overlegd worden zo komt elk groepje aan
bod er kan een scorebord bijgehouden worden van de individuele raadprestaties
van de leerlingen belangrijk na elke raadbeurt is het goed om even te vragen
waarom de leerlingen of de groepjes die keuze gemaakt hebben was het de manier
van vertellen weten ze dat dat soort situaties bij een bepaalde leerling past was
het de manier waarop de anderen luisterden of keken als ze niet aan de beurt
waren de manier van vertellen is heel belangrijk je kan droog vertellen maar je
kan ook een heleboel uitbeelden van het moment dat je op die stoel zit moet je je
publiek overtui gen dat jij de waarheid spreekt dus ook als de anderen van je
groepje het verhaal ver tellen speel je een spel probeer je leerlingen te motiveren
om de vertel en speltips die je bij de vorige groepjes hebt gegeven al te gebruiken
tijdens hun beurt activiteit 2 oefenen in vertellen koningskinderen is een vertelthe-
atervoorstelling de een kan al wat beter vertellen dan de ander maar we kunnen
veel al doende leren vanuit de bevindingen van activiteit 1 kunnen verschillende

deelaspecten van het vertellen getraind worden opdracht 1 om goed te vertellen moet je je verhaal meester zijn en je concentreren op het gebeuren 26 jaargang nummer 4 maart april 1997 de klas kiest een verhaal dat iedereen kent dit kan een verhaal zijn waar in de klas mee gewerkt is of een van de overbekende sprookjes waar iedereen de verhaallijn van kent de leerlingen gaan nu per twee ergens in de klas zitten de groepjes zitten ver genoeg uit elkaar zodat ze elkaar niet storen de leerkracht heeft een trommel of een fluitje waarmee een afgesproken signaal kan worden gegeven de leerkracht duidt in elk groepje aan wie nr 1 en wie nr 2 is nr 1 begint het verhaal aan nr 2 te vertellen als het afgesproken signaal klinkt stopt nr 1 onmiddellijk met vertellen en neemt nr 2 over zo wordt er een aantal maal gewisseld tot weer een afgesproken eindsignaal klinkt bijvoorbeeld 2x fluiten de groepjes zijn tegelijk bezig dus enige discipline is bij deze oefening zeker nodig opdracht 2 ook flexibiliteit is nodig bij vertellen zo verras je niet alleen je publiek maar ook jezelf fantasie is prima maar hou ze ook in de hand de stoelen blijven staan de nummers 1 blijven zitten maar de nummers 2 zoeken een ander plaatsje zodat er andere duo's gevormd worden er wordt verdergebouwd op oefening 1 men kan een ander sprookje nemen of bij hetzelfde blijven er wordt nu niet meer van verteller gewisseld maar de leerkracht roept bijvoorbeeld om de 30 seconden een woord de verteller moet dit woord zo snel mogelijk in zijn verhaal gebruiken de nummers 1 vertellen eerst ongeveer 2 minuten of bijvoorbeeld 5 gooiwoorden dan pas zijn de nummers 2 aan de beurt het is leuk om woorden te zoeken die het verhaal een verrassende wending kunnen geven opdracht 3 expressie en inleving zijn van levensbelang bij het vertellen deze oefening is een combinatie van oefening 1 en 2 er wordt weer van vertelpartner gewisseld en afgesproken welk verhaal verteld wordt de vertelpartners wisselen elkaar weer af op het afgesproken signaal zoals in oefening 1 maar de leerkracht geeft bij elke wissel een manier aan waarop het verhaal moet worden verteld bijvoorbeeld een spannend mysterieus verhaal een langdradig saai verhaal je valt er bijna zelf van in slaap je overdrijft alles wordt groter en duurder en interessanter bijvoorbeeld roodkap je nam wel 20 kg koekjes mee naar grootmoeder die 250 jaar oud was en 100 km verder woonde je vertelt het verhaal als een goede mop en je kan het verhaal bijna niet verder vertellen omdat je er zelf zo hard om moet lachen maart april 1997 nummer 4 26 e jaargang bijlage 2 uitbreidingsactiviteiten uit de lesmap op bezoek 6 tot 12 jarigen activiteit 1 esmeralda en honore gesproken gesprek wat vinden de leerlingen van de volwassenen in op bezoek hebben de leerlingen gemerkt dat de volwassenen gek praten de leerlingen lezen individueel het stukje uit de eerste scene scene 1 oom en tante t tante esmeralda 0 oom honore t honore honore honore 0 oui ma chere t kom je nu 0 oui ma chere t moet dat nu echt de hele dag honore 0 wat cherie t die muziek m o e t dat nu de hele dag 0 maar daar hebben we hem toch voor gekocht cherie t jij hebt hem gekocht honore ik zou er niet aan denken om zo'n lawaai ding in huis te halen 0 dat lawaaiding is een grammafoon esmeralda al onze vrienden hebben er een tegenwoordig c est modern t modern bah ik hou niet van moderne dingen lawaai en last c est ra gelukkig staat hij niet in de salon zo dadelijk is je broer hier en dan is er al lawaai genoeg met dat kind 0 roekel kom nu esmeralda roekel is nog zo'n braaf kind t tu pense zo'n

kind kan nergens met z n vingers afblijven en le plus important het kan vooral niet stilzitten 0 het is een kind esmeralda kinderen die euh die zijn comme ca t wat weet jij nu van kinderen 0 euh rien bespreek de tekst met de leerlingen wat valt de leerlingen op esmeralda en honore gebruiken rare woorden kennen de leerlingen deze woorden uit welke taal komen deze woorden waarom zouden esmeralda en honore franse woorden gebruiken wisten de leerlingen dat er vroeger veel meer frans werd gesproken in vlaanderen als de leerlingen al enkele woorden frans of engels kennen kunnen ze ook eens proberen te praten zoals esmeralda en honore hoe praten esmeralda en honore tegen elkaar zijn ze lief maken ze ruzie 26 jaargang nummer 4 maart april 1997 drama oefening in groepen van twee de leerlingen spelen het stukje tussen esmeralda en honore ze lezen de tekst eerst nog een keer stil zodat ze goed weten wat erin staat daarna kunnen ze met de tekst in de hand het stukje spelen laat de leerlingen hun rol levendiger maken door gebruik te maken van mimiek en gebaren activiteit 2 niet tegenspreken de leerlingen voeren de volgende opdracht individueel uit volwassenen en kinderen hieronder staan een paar reacties van de volwassenen op roekel zoek i een antwoord op de volgende twee vragen 1 hoe denken die volwassenen over kinderen 2 denken volwassenen nu nog altijd op die manier over kinderen t tante 0 oom p papa m mama t tu eense zo n kind kan nergens met z n vingers afblijven en le plus important het kan vooral niet stilzitten t en hoe gaat het op school 0 voorzichtig hoor p roekel blijf daar af p blijf daar toch maar af dat voorzichtig zijn dat kennen we trouwens dat zijn geen boeken voor kleine jongetjes ga daar op die stoel zitten dan kan ikje in het oog houden p m afblijven p zitten op die st oe l m stil roekel de grote mensen zijn aan het praten bespreek de opdracht klassikaal mogen de kinderen vandaag meer dan de kinde ren vroeger is het de leerlingen tijdens de voorstelling opgevallen dat roekel zijn ouders aan spreekt met u terwijl de ouders jij zeggen tegen roekel wat is het verschil tussen jij en u zou het gek zijn als boekel jij tegen zijn ouders zou zeggen en zij u tegen hem zouden zeggen zeggen de leerlingen vandaag ook nog u tegen hun ouders tegen wie zeggen de leerlingen wel u maart april 1997 nummer 4 26 e jaargang activiteit 3 oude namen nieuwe namen klasgesprek de namen van de volwassenen in op bezoek zijn een beetje vreemd kennen de leer lingen nog mensen die zo heten isidoor honore esmeralda georgette kennen de leerlingen mensen met soortgelijke namen zouden namen van mensen veranderen met de tijd hoe heten de leerlingen hoe heten de ouders of ooms en tantes van de leerlingen hoe heten de grootouders van de leerlingen merken de leerlingen een ver schil op in de namen waarom zouden mensen vandaag liever andere namen horen individuele zoekopdracht de leerlingen gaan op zoek naar zoveel mogelijk verschillende namen uit verschillende tijden ze vragen aan hun ouders en grootouders naar namen van leeftijdsgenoten er wordt een zo groot mogelijke verzameling aangelegd zijn er namen die na verloop van tijd terugkomen vaak zijn namen in een bepaalde periode populair dat kan verschillende redenen hebben zo is er een tijd geweest dat scandinavische namen in waren ook televisieseries dragen hun steentje bij een van de bekendste voorbeelden is dal las welke namen zijn nu bij de leerlingen populair zijn die namen populair vanwege een bepaalde reden 26 jaargang nummer 4 maart april 1997

